

Sygn. akt I ACa 772/18

I ACz 913/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek
Sędziowie:	SSA Robert Jurga SSO (del.) Wojciech Żukowski (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. F.

przeciwko (...) S.A. w T.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 15 marca 2018 r. sygn. akt I C 685/17

oraz zażalenia strony pozwanej

od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego
w Krakowie z dnia 15 marca 2018 r. sygn. akt I C 685/17

1. oddala apelację;

2. oddala zażalenie;

3. odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania odwoławczego;

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz r. pr. M. Ż. kwotę 8.118 zł (osiem tysięcy sto osiemnaście złotych) w tym 1.518 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka K. F. w pozwie wniesionym w dniu 10 kwietnia 2017 r. skierowanym przeciwko (...) S.A w T. wniosła o zwolnienie od egzekucji udziału we współwłasności lokalu nr (...) położonego w K. przy ul. (...), objętego księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla K. w K. nr (...) oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądania powódka powołała, iż dnia 9 marca 2017 r. zostało jej doręczone zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwanie do zapłaty długu. Komornik wszczął w stosunku do powódki jako dłużniczki rzeczowej egzekucję z udziału we współwłasności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w K. przy ul. (...), objętego księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla K. w K. nr (...) na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w K., z dnia 16 września 2011 r.,(...), wyroku częściowego Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 września 2013 r.,(...), oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 marca 2014 r.,(...)

Powódka podała, że A. Z. zawarł z nią dnia 6 kwietnia 2009 r. w formie aktu notarialnego umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 część w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w K.. Powódka pokreśliła, że przedmiotem darowizny nie był udział we współwłasności, a udział w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu. Umowa została uznana za bezskuteczną w stosunku do (...) S.A. w T. wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt (...) co do wiarygodności stwierdzonej powołanym wyżej tytułem wykonawczym.

Powódka wskazała, że nabyła 1/2 część udziału we współwłasności nieruchomości – lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w K. przy ul. (...) w K. na podstawie umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu mieszkalnego oraz umowy przeniesienia własności tego lokalu na członka spółdzielni zawartej w formie aktu notarialnego dnia 25 listopada 2009 r. w Kancelarii Notarialnej w K. przed asesorem notarialnym M. S., repertorium (...). Umowa została zawarta między (...) Spółdzielnią(...)w K., a powódką.

W ocenie powódki brak jest podstaw do podejmowania czynności egzekucyjnych przeciwko niej, gdyż nie włąda ona przedmiotem, który wyszedł z majątku dłużnika, zaś wierzyciel kieruje egzekucję do przedmiotu, który nie był objęty wyrokiem w sprawie (...). Wyrok ten dotyczył nabycia przez powódkę prawa spółdzielczego, a mieszkanie przy ul. (...) zostało następnie przez powódkę wykupione od Spółdzielni Mieszkaniowej i powódka stała się jego właścicielką. Czynność ta nie została zaskarżona przez (...) i tym samym uzasadnione jest zwolnienie powołanego przedmiotu od egzekucji.

Pozwana (...) S.A. w T. w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów podnosząc, że przedmiot rozstrzygnięcia w sprawie sygn. akt(...) i egzekucji są tożsame bowiem jest to ten sam lokal i ta sama nieruchomość, przekształcenia prawa do lokalu nie wywołują skutków prawnych wobec wierzyciela, wobec czego pozwany może skutecznie prowadzić egzekucję z udziału we współwłasności przysługującego powódce. Pozwana zarzuciła nadto, że pozew wniesiony został z przekroczeniem miesięcznego terminu, o którym mowa w art. 841 § 3 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 15 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, sygn. akt I C 685/17, w pkt. I oddalił powództwo; w pkt. II odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu; a w pkt. III przyznał radcy prawnemu M. Ż. od skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 13.284 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Za bezsporne Sąd uznał, że na podstawie umowy zawartej w dniu 6 kwietnia 2009 r. w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem S. W. (Rep.(...)) A. Z. darował swojej córce, pozwanej K. Z., udział wynoszący 1/2 część w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...), położonym przy ul. (...) w K., dla którego Sąd Rejonowy dla K. w K. prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Sąd stwierdził dalej, że powódka nabyła własność udziału w lokalu na podstawie umowy z dnia 25 listopada 2009 r. zawartej ze (...)Spółdzielnią (...)w K. o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego oraz umowy przeniesienia własności tego lokalu na członka spółdzielni. Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w K. uznał za bezskuteczną w stosunku do (...) S.A. w T. czynność prawną umowy darowizny udziału wynoszącego 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w K., dla którego Sąd Rejonowy dla K. w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), zawartą w dniu 6 kwietnia 2009 r. pomiędzy A. Z., a K. Z. (powódką w niniejszej sprawie) w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem S. W. (Rep. (...)) – w zakresie części wierzytelności w wysokości 350.000 zł zasądzonej na rzecz (...) S.A. z siedzibą w T. nakazem zapłaty Sądu Okręgowego wK.z dnia 16 września 2011 r., sygn. akt(...) utrzymanym w mocy wyrokiem częściowym Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 września 2013 r., sygn. akt (...), oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 marca 2014 r., sygn. akt (...).

Jak wskazał Sąd, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...) M. G. prowadzi pod sygn. akt (...) postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce na podstawie wyżej powołanego tytułu wykonawczego z udziału powódki we współwłasności lokalu. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do zapłaty długu doręczone zostało powódce przez Komornika w dniu 9 marca 2017 r.

Mając na względzie powyższe Sąd stwierdził, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd stwierdził, że na gruncie niniejszej sprawy ponad wszelką wątpliwość zachodzi tożsamość udziału w spółdzielczym prawie do lokalu i udziału we współwłasności lokalu przysługujących powódce. Jest to jedna i ta sama nieruchomości, która objęta była umową darowizny zawartą w dniu 6 kwietnia 2009 r. pomiędzy ojcem powódki, a powódką, a następnie doszło do przekształcenia przysługującego powódce spółdzielczego prawa do lokalu w prawo własności, które nie wywołuje skutków prawnych wobec wierzyciela, wobec czego pozwany może skutecznie prowadzić egzekucję z udziału we współwłasności lokalu przysługującego powódce.

Jak podał Sąd, z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynikało jednoznacznie, że powódka jest dłużnikiem, w stosunku do którego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla K. M. G. prowadzi pod sygnaturą akt (...) postępowanie egzekucyjne. Zatem zdaniem Sądu, skoro powódce przysługuje status dłużnika, tym samym nie może być ona uznana za osobę trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c., a w konsekwencji nie przysługuje jej roszczenie o zwolnienie od egzekucji zajętego przedmiotu, tj. udziału we współwłasności lokalu nr (...) położonego w K. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą nr (...).

Sąd zauważył ponadto, że powództwo wniesione zostało z naruszeniem miesięcznego terminu, o którym mowa w art. 841 § 3 k.p.c. – dla jego zachowania pozew powinien być zostać oddany w placówce pocztowej najpóźniej w dniu 9 marca 2017 r., a oddany został dzień później (art. 165 §1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 112 k.c.).

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał roszczenie powódki za pozbawione podstaw i powództwo oddalił, o czym orzekł w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążania powódki kosztami procesu, uznając, że za odstępieniem od obciążania powódki kosztami procesu przemawiają względy słuszności bowiem powódka mogła żywić subiektywne przekonanie o słuszności dochodzonego roszczenia skoro doszło do przekształcenia prawa do lokalu, a dodatkowo miało to miejsce przed wydaniem wyroku w tej sprawie i okoliczność ta nie została uwzględniona w toku tego postępowania.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu orzekł Sąd na zasadzie § 4 ust. 1-3, § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715).

Apelację od tego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w zakresie pkt I i zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, a to:

1) art. 841 § 3 k.p.c. w zw. z art. 165 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 112 k.c. w zw. z art. 115 k.c. poprzez mylne przyjęcie, że powództwo w sprawie zostało wytoczone z uchybieniem miesięcznego terminu od dowiedzenia się o naruszeniu prawa, mimo że termin do wytoczenia powództwa został zachowany,

2) art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że pozew powinien zostać oddany w placówce pocztowej najpóźniej w dniu 9 marca 2017 r. podczas gdy w dniu 9 marca 2017 r. komornik sądowym M. G. doręczył powódce zawiadomienie o zajęciu udziału we współwłasności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) lok.(...),

3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych poprzez mylne przyjęcie, że powódka nie jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c. mimo że tytuł wykonawczy stanowiący podstawę egzekucji był wadliwy,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 140 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali w zw. z art. 244 § 1 k.c. w zw. z art. 17[2] ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez mylne przyjęcie, że istnieje tożsamość między udziałem w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, odniesieniu do którego czynność prawna została uznana za bezskuteczną a udziałem we współwłasności nieruchomości lokalowej położonej w K. przy ul. (...) mimo, że brak jest podstaw do takiego twierdzenia.

W oparciu o te zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu i o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego, wedle norm przepisanych, oświadczając jednocześnie, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części.

W uzasadnieniu apelacji podała, że zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwanie do zapłaty doręczono powódce w dniu 9 marca 2017 r. Miesięczny termin do wytoczenia powództwa upływał w dniu 9 kwietnia 2017 r. (niedziela), a zatem termin upływał w następnym dniu, który nie jest wolny od pracy, a zatem w dniu 10 kwietnia 2017 r. W dniu tym powódka wysłała pozew, a zatem dochowała terminu do wytoczenia powództwa.

Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nastąpiło wskutek wadliwej oceny materiału dowodowego, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, gdyż sąd przyjął, że pozew powinien być wysłany w dniu 9 marca 2017 r.

Nadto Sąd dokonał wadliwej oceny dokumentu – tytułu wykonawczego, nakazu zapłaty z dnia 16 września 2011 r. (...), wyroku częściowego Sądu Okręgowego w K.z dnia 20 września 2013 r. (...) i wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 marca 2014 r. (...), gdyż tytuł ten był nieprawidłowy. Uznanie za bezskuteczną w stosunku do (...) S.A. dotyczyło umowy darowizny udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu. W sytuacji gdy tytuł wykonawczy stanowiący podstawę egzekucji był wadliwy nie sposób uznać aby powódka była dłużnikiem, stąd Sąd I instancji mylnie przyjął, że powódka nie jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c.

Natomiast naruszenie przepisów prawa materialnego polega na tym, że wskutek uznania darowizny z dnia 6 kwietnia 2009 r. za bezskuteczną wobec (...) S.A. jest ona uprawniona do dochodzenia zaspokojenie z przedmiotów majątkowych, które wskutek tej czynności wyszły z majątku dłużnika A. Z., albo do niego nie weszły, a zatem tylko z udziału w 1/2 we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu. Natomiast egzekucja została skierowana do innego przedmiotu – udziału w 1/2 we współwłasności w prawie własności nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w K..

Zażalenie od zawartego w wyroku z dnia 15 marca 2018 r. rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania wniosła strona pozwana, zaskarżając to postanowienie w całości, zarzucając obrazę przepisu art. 102 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, podczas gdy w sprawie nie wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający nieobciążanie kosztami postępowania strony przegrywającej proces. Wniosła o zmianę postanowienia poprzez zasądzenie od powódki na rzecz stron pozwanej kwoty 10800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zarzuciła, że nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem, że okoliczność, że powódka mogła żywić subiektywne przekonanie o słuszności dochodzonego roszczenia skutkować powinna odstępniem od obciążania jej kosztami procesu. Powódka знаła stanowisko strony pozwanej oparte na orzecznictwie sądowym. Nie miała zatem żadnych podstaw aby pozostawać w subiektywnym przekonaniu o słuszności kierowanych roszczeń, co więcej, winna liczyć się z ewentualnym ryzykiem poniesienia kosztów postępowania. Z istoty każdego postępowania wynika sporność i zwykle niepewność rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości i o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o jego oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego przez pełnomocnika z urzędu, które nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się bezzasadna, pomimo zasadności niektórych podniesionych w niej zarzutów.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji Sąd Apelacyjny akceptuje i przyjmuje za własne czyniąc podstawą rozstrzygnięcia w sprawie. Zbędnym zaś jest powtarzanie ich w tym miejscu.

Zasadny jest zarzut apelacji, iż nie doszło do uchybienia przewidzianego w art. 841 § 3 k.p.c. terminu do wytoczenia powództwa. Wprawdzie nie sposób dopatrzeć się powoływanego w apelacji naruszenia art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. gdyż powódka w apelacji nie kwestionuje w istocie ustaleń Sądu I instancji co do faktów, ale ocenę prawną Sądu I instancji, iż pozew powinien zostać oddany w placówce pocztowej najpóźniej w dniu 9 marca 2017 r. Zasadnie jednak wskazuje powódka, że dzień 9 kwietnia 2017 r., będący – zgodnie z art. 112 k.c. w zw. z art. 165 § 1 k.p.c. - ostatnim dniem terminu miesięcznego z art. 841 § 3 k.p.c., wypadł w niedzielę, a zatem na dzień ustawowo wolny od pracy (art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 90)). Powódka wytaczając powództwo w dniu 10 kwietnia 2017 r. dochowała zatem terminu z art. 841 § 3 k.p.c., gdyż możliwość taką przewiduje art. 115 k.c. mający, zgodnie z art. 165 § 1 k.p.c., zastosowanie również do terminu z art. 841 § 3 k.p.c.

Zasadny jest również zarzut apelacji, że Sąd I instancji mylnie przyjął, że powódka nie jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c. W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że dłużnikiem egzekwowanym w sprawie (...) jest A. Z.. A. Z. został bowiem wskazany we wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego jako dłużnik (...). A. Z., a nie powódka, jest nadto dłużnikiem wskazanym w tytule egzekucyjnym – nakazie zapłaty z dnia 16 września 2011 r. wydanym w sprawie (...). Okoliczność, że w dniu 8 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w K.nadał klauzulę wykonalności, w której wskazał, że wyrok Sądu Okręgowego wK.z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie sygn. akt (...)uprawnia (...) S.A. w T. do egzekucji z udziału K. Z. w prawie własności nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny przy ul. (...) w K. nie czyni z K. Z. dłużniczki obowiązku stwierdzonego nakazem zapłaty z dnia 16 września 2011 r. wydanym w sprawie (...). (...) S.A. w T. do skierowania egzekucji do korzyści majątkowej nabytej przez K. Z. na podstawie darowizny z dnia 6 kwietnia 2009 r. wynika bowiem wyłącznie z faktu, że darowizna ta została prawomocnym wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)) uznana za bezskuteczną wobec (...) S.A. w T., zaś skutki uznania czynności prawnej za bezskuteczną sprowadzają się do przewidzianego w art. 532 k.c. upoważnienia wierzyciela do dochodzenia zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczna wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły. Wyrok uwzględniający powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną nie czyni pozwanego w tej sprawie dłużnikiem wierzytelności podlegającej ochronie, a ma w tym aspekcie to znaczenie, że pozwany, mający w ramach postępowania egzekucyjnego osobą trzecią, a nie dłużnikiem, nie będzie mógł skutecznie dochodzić zwolnienia spod egzekucji tej wierzytelności przedmiotu

majątkowego, którego dotyczyła czynność uznana za bezskuteczną. Będzie tak jednak nie dlatego, że nie jest osobą trzecią, ale dlatego, że - mimo że jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c. - prowadzenie egzekucji ze składnika jego majątku nie narusza jego praw, gdyż ochrona jego praw przed egzekucją prowadzoną przez osobę nie będącą jego wierzycielem została uchylona prawomocnym wyrokiem uznającym za bezskuteczną czynność prawną, na podstawie której nabył ten składnik majątkowy.

Jednak pomimo dochowania przez powódkę terminu z art. 841 § 3 k.p.c. oraz pomimo okoliczności, iż powódka jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c., apelacja podlegać musiała oddaleniu. Nietrafny jest bowiem podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 140 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali w zw. z art. 244 § 1 k.c. w zw. z art. 17[2] ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zważyć należy, że niewątpliwie w stosunku do powódki zapadł z powództwa pozwanej wyrok z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)) uznający za bezskuteczną wobec (...) S.A. w T. darowizny udziału w 1/2 we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K.. Następnie umową z dnia 25 listopada 2009 r. (rep. (...)) przed asesorem notarialnym M. S.) powódka dokonała na podstawie art. 17[14] ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przekształcenia spółdzielczego własnościowego prawa do tego lokalu w prawo własności i egzekucję w sprawie (...) skierowano do udziału w prawie własności tego lokalu, a nie do udziału w spółdzielczym prawie własnościowym do tego lokalu. Zarzut apelacji opiera się na tezie o braku tożsamości pomiędzy prawem, które było przedmiotem uznanej za bezskuteczną darowizny a prawem, które obecnie znajduje się w majątku powódki i do którego strona pozwana skierowała egzekucję powołując się na wyrok z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)). Uznać wszelako należy, że wyrok z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)) wywiera skutek przewidziany w art. 532 k.c. nie tylko w odniesieniu udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, ale również w odniesieniu do udziału w prawie własności lokalu nabytym wskutek przekształcenia tegoż spółdzielczego własnościowego prawa. Podkreślić należy, że korzyść majątkowa wynikająca z dokonania uznanej za bezskuteczną darowizny z dnia 6 kwietnia 2009 r. nadal w majątku powódki pozostaje. Wprawdzie wskutek zdarzeń, które zaszły później – zawarcia umowy z dnia 25 listopada 2009 r. - korzyść ta przybrała postać innego pojęciowo prawa, gdyż nie mamy już do czynienia z ograniczonym prawem rzeczowym, ale z prawem własności. Jednakże korzyść, rozumiana jako ekonomiczne zwiększenie aktywów majątku powódki wskutek dokonanej darowizny, nadal w majątku powódki pozostaje. Podkreślić zarazem należy, że w realiach niniejszej sprawy nie doszło do przeniesienia korzyści uzyskanej przez powódkę na podstawie darowizny na inną osobę. Nie ma podstaw do twierdzenia, że dla uzyskania upoważnienia do prowadzenia egzekucji z udziału we własnościowym prawie do lokalu strona pozwana powinna najpierw doprowadzić do uznania umowy zawartej przez powódkę ze Spółdzielnią w dniu 25 listopada 2009 r. za bezskuteczną, jest nie do pogodzenia z ustawową konstrukcją skargi pauliańskiej. Potrzeba wytaczania powództwa przeciwko kolejnemu nabywcy powstaje bowiem, zgodnie z art. 531 § 2 k.c. dopiero wtedy, gdy osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby, tj. gdy korzyść uzyskana przez osobę trzecią wyszła z majątku tej osoby i przeszła na inną osobę. Z taką sytuacją w realiach niniejszej sprawy nie mamy do czynienia. Przekształcenie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego w prawo własności w trybie art. 17[14] ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie może być kwalifikowane jako rozporządzenie przez pierwotnie uprawnionego do tego spółdzielczego prawa korzyścią w rozumieniu art. 531 § 2 k.c. Umowa z dnia 25 listopada 2009 r. nie doprowadziła bowiem do zmniejszenia majątku powódki o uprawnienie do lokalu przy ul. (...) w K., ale jedynie do zmiany prawnej formy tego uprawnienia z ograniczonego prawa rzeczowego na prawo własności. Czynność ta doprowadziła zatem do poszerzenia uprawnień powódki, a nie do ich ograniczenia. Zarazem nie można uznać aby wskutek tej czynności jakakolwiek korzyść majątkowa nabyta przez powódkę na podstawie uznanej za bezskuteczną darowizny przeszła na Spółdzielnię. Wręcz przeciwnie, wskutek dokonania przekształcenia własnościowego prawa do lokalu w prawo własności majątek Spółdzielni uległ ograniczeniu. Nie sposób wskazać jakiegokolwiek prawa majątkowego znajdującego się w majątku Spółdzielni, będącego zarazem przedmiotem darowizny uznanej za bezskuteczną wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)), a z którego to prawa strona powodowa mogłaby się zaspokoić po hipotetycznym uznaniu za bezskuteczną umowy z dnia 25 listopada 2009 r. o przekształceniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w prawo własności. Zarazem sprzecznym z celem przepisów regulujących skargę pauliańską, które mają zapewnić wierzycielowi ochronę przed krzywdzącym go pomniejszeniem majątku dłużnika na rzecz innych osób, byłaby wykładnia pozwalająca na w istocie pozbawienie

skutków prawomocnego wyroku uznającego czynność prawną za bezskuteczną tylko z tej przyczyny, że korzyść majątkowa niewątpliwie wciąż istniejąca w majątku osoby, przeciwko której wyrok ten zapadł, uległa prawnemu przekształceniu w inne, nieco szersze pojęciowo uprawnienie. Skoro zaś wyrok z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)) wywołał skutek przewidziany w art. 532 k.c. nie tylko w odniesieniu do udziału w 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, ale również w odniesieniu do takiego udziału w prawie własności lokalu nabytym wskutek przekształcenia powyższego prawa spółdzielczego, to prowadzenie egzekucji z tego udziału w prawie własności lokalu przez stronę pozwana nie narusza praw powódki, gdyż uległy one w tym zakresie ograniczeniu względem strony pozwanej z mocy wyroku z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt (...)). Trafne jest zatem rozstrzygnięcie o oddaleniu powództwa zawarte w zaskarżonym wyroku, albowiem w sprawie nie zachodziły przewidziane w art. 841 § 1 k.p.c. przesłanki do jego uwzględnienia.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała oddaleniu o czym orzeczono w pkt 1 sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c.

Bezasadne okazało się również zażalenie strony pozwanej. Wbrew zarzutom zażalenia w realiach niniejszej sprawy zachodził szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. uzasadniający odstępnie od obciążania przegrywającej proces powódki kosztami procesu. Niewątpliwie wydanie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wymagało dokonania wykładni przepisów odnoszącej się nie tylko do ich czysto językowego znaczenia, ale również odwołania się do celu tych uregulowań. Trudno zatem mówić, że w momencie składania powództwa powódka winna była się liczyć z tym, że szanse jej uwzględnienia są znikome, a okoliczność, że powódka w toku sprawy była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w niczym powyższej oceny nie zmienia. Łącząc to z ujawnioną w związku ze zwolnieniem od kosztów sądowych sytuacją majątkową powódki można w realiach niniejszej sprawy dostrzec podstawy do uznania, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. i w konsekwencji rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w wyroku I instancji ocenić należy jako prawidłowe i wbrew zarzutom zażalenia nie narusza ono powyższego przepisu.

Mając powyższe na uwadze zażalenie podlegało oddaleniu o czym orzeczono w pkt 2 sentencji na zasadzie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono w pkt 3 sentencji na zasadzie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. poprzez odstępnie od obciążania powódki kosztami postępowania odwoławczego, mimo że pozwaną należałoby – wobec oddalenia apelacji – potraktować jako przegrywającą to postępowanie w przeważającym zakresie. Skomplikowany charakter sprawy mogący dawać powódce uzasadnione podstawy do przypuszczenia o zasadności jej roszczenia w powiązaniu z sytuacją majątkową powódki, uzasadniają bowiem uznanie, że również w zakresie postępowania apelacyjnego zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający odstępnie na zasadzie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. od obciążania powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu powódki orzeczono w pkt 4 sentencji przyznając pełnomocnikowi wynagrodzenie określone zgodnie z § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 (kwota 5400 zł wynagrodzenia za postępowanie apelacyjne) oraz zgodnie z § 8 pkt 5 w zw. z § 16 ust. 2 pkt 2 (kwota 1200 zł wynagrodzenia za postępowanie zażaleniowe) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 68), powiększone o podatek od towarów i usług w kwocie 1518 zł zgodnie z § 4 ust. 3 wyżej cytowanego rozporządzenia.

SSA Robert Jurga SSA Grzegorz Krężolek SSO (del.) Wojciech Żukowski